

Handläggare
Hanna Bergsten
Telefon: 08-50808444

Till
Kungsholmens stadsdelsnämnd

Remiss om Reviderade riktlinjer för handläggning av ärenden gällande vuxna med missbruks- och beroendeproblem

Svar på remiss från Kommunstyrelsen, KS 2023/141

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Socialförvaltningen har uppmärksammat behovet av att uppdatera och revidera Stockholms stads *Riktlinjer Vuxna missbruks-/beroendeproblematik* som antogs av Kommunfullmäktige 2011 och uppdaterades 2013. I den nya versionen har dispositionen ändrats, texter uppdaterats och nya avsnitt har lagts till för att förtydliga handläggningsförfarandet och för att vara förenliga med ändringar i lagstiftningen. Riktlinjerna har bytt namn till *Riktlinjer för handläggning av ärenden gällande vuxna med missbruks- och beroendeproblem*.

Förvaltningens inställning till de uppdaterade och reviderade riktlinjerna är positiv eftersom de är ett viktigt stöd för socialsekreterare och chefer. Den nya versionen är informativ och vägledande för ärendehandläggningen. Information om välfärdsbrott och otillåten påverkan saknas dock och stycket om HBTQI hade kunnat belysa denna målgrupps sårbarhet ytterligare.

Bakgrund

Stockholm stads *Riktlinjer Vuxna med missbruks-/beroendeproblematik* antogs av kommunfullmäktige 2011-10-07 och uppdaterades 2013-06-12. Sedan dess har förändringar skett, bland annat en lagändring 2018 som medförde att spel om pengar infördes i socialtjänstlagen samt förändringar i förvaltningslagen. Socialförvaltningen har därav uppmärksammat behovet av att uppdatera och revidera riktlinjerna. Socialförvaltningen har även uppmärksammat att det finns ett behov av att byta namn på

riktlinjerna till *Riktlinjer för handläggning av ärenden gällande vuxna med missbruks- och beroendeproblem*. Förändringen avseende namnet görs för att det ska finnas en likställighet i formulering av riktlinjer inom övriga verksamhetsområden.

Riktlinjerna har uppdaterats och reviderats av Socialförvaltningen tillsammans med stadsledningskontorets social- och skoljuridiska enhet vid juridiska avdelningen. En arbetsgrupp med representanter från några av stadens vuxen-/missbruksenheter har också deltagit i arbetet.

Ärendet

De uppdaterade och reviderade riktlinjerna innehåller anvisningar för utredning, dokumentation, genomförande och uppföljning av insatser enligt Socialtjänstlagen (2001:453) (SoL) till vuxna personer 18 år och uppåt med missbruks- och beroendeproblematik. För anvisningar avseende handläggning av ärenden enligt lag (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) och lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) har staden separata riktlinjer.

Syftet med riktlinjerna är att säkerställa rättssäkerhet och likställighet i Stockholm stad när det gäller utredning, bedömning och tillgång till de insatser som erbjuds från socialtjänsten till personer med missbruk och beroende. Riktlinjerna vänder sig till chefer och socialsekreterare och ska ge stöd och vägledning i arbetet.

I de uppdaterade och reviderade riktlinjerna har dispositionen ändrats, texter uppdaterats och nya avsnitt har lagts till för att förtydliga handlägningsförfarandet och för att vara förenliga med ändringar i lagstiftningen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom socialtjänstavdelningen och är behandlat i pensionärsrådet. Funktionshinderrådet har haft möjlighet att ta del av tjänsteutlåtandet, eventuella synpunkter framgår av separat skrivelse.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Kungsholmens stadsdelsförvaltning har en positiv inställning till de uppdaterade och reviderade riktlinjerna. Riktlinjerna är ett viktigt och betydelsefullt stöd för chefer och socialsekreterare, att de är uppdaterade är därför av stor vikt.

Riktlinjerna är täckande för verksamhetsområdet och ger bra vägledning i handlägningsförfarandet. Det är positivt att riktlinjerna tydligt hänvisar till andra tillämpliga riktlinjer och styrdokument.

Förvaltningen saknar dock information om socialtjänstens underrättelseskyldighet till Skatteverket vid felaktig folkbokföring samt underrättelseskyldighet till andra myndigheter vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemet. Detta hade med fördel kunnat lyftas fram under en egen rubrik om välfärdsbrott och otillåten påverkan. Informationen under stycket 11.4.2 Avtal berör också välfärdsbrott, vilket hade kunnat lyftas fram tydligare.

Förvaltningen ser också att riktlinjerna med fördel hade kunnat belysa HBTQI personers utsatthet och ökade risk för riskbruk, missbruk och beroendeproblematik i större utsträckning.

Jämställdhetsanalys

På både lokal nivå inom Stockholm stad och nationell nivå visar statistik att majoriteten av de som är aktuella inom socialtjänsten för missbruks- eller beroendeproblematik är män. Av alla aktuella för utredning eller insats inom stadsdelsförvaltningarna och enheten för hemlösa 2021 var 75 procent män och 25 procent kvinnor.

En grupp med särskild utsatthet är flickor och kvinnor med missbruk och beroende. Våldsutsatthet, sex mot ersättning och/eller samsjuklighet är inte ovanligt i kombination med missbruksproblematik. När problematiken är mångfacetterad finns det finns en risk att inte hela situationen beaktas i handläggningen eller att tillgängliga insatser inte kan möta komplexiteten i vårdbehovet. Det är därför viktigt att handlägningsförfarandet, stöd och insatser blir individuellt anpassat utifrån målgrupp och den enskilde. På så vis får kvinnor och män lika möjligheter till att forma sina liv och till att uppnå god hälsa.

Barnrättsperspektiv

Barn till föräldrar med missbruks- eller beroendeproblematik ska alltid uppmärksammas i utredningar och barnkonsekvensanalyser ska göras innan beslut om insats. Det är positivt att dessa delar lyfts fram i den nya versionen av riktlinjerna. Barns möjlighet till och behov av information hade gärna fått belysas tydligare i riktlinjerna. För att underlätta för socialsekreterare när det finns barn hade det varit hjälpsamt om det fanns en länk eller hänvisning till var ASI:s tilläggsfrågor gällande barn går att finna.

Delaktighet

Personer med psykiska och/eller fysiska funktionsnedsättningar behöver uppmärksammas särskilt vid handläggning av ärenden gällande missbruk och beroende. Dessa tillhör en utsatt grupp som kan ha svårt att få tillgång till den vård de är i behov av. Att göra den enskilde delaktig i sitt ärende samt samverka och samordnade insatser är av särskild betydelse för att möjliggöra återhämtning och rehabilitering.

Ann-Christine Hansson
Stadsdelsdirektör
Kungsholmens
stadsdelsförvaltning

Anna Hamlin
Avdelningschef
Kungsholmens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Remiss Reviderade riktlinjer för handläggning av ärenden gällande vuxna med missbruks- och beroendeproblem
2. Riktlinjer för handläggning av ärenden gällande vuxna med missbruks- och beroendeproblem

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Ann-Christine Hansson, Stadsdelsdirektör	2023-04-06
Anna Hamlin, Ansvarig	2023-04-04